

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden vasárnap.

Telefon szám: 15

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendő.

A kiadóhivatal

munkakörét *Hagyma
Károly* könyvkereskedő
vállalván magára, az előfizet-
ések, nyilttér- és hirdetés-
díjak és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólítások ide
intézendők.

A „bekapcsolás.”

A magyar delegáció azon ülése óta, amelyben egy függetlenségi képviselő előhozta, hogy a mostani politikai helyzet alkalmas volna a katonai kérdések megoldására, úgy a magyar, mint az osztrák politikai körök élénken foglalkoznak ezzel a kérdéssel.

A magyar közvélemény általában nyugodtan fogadta ezt az eszmét, hogy a „kikapcsolt” katonai kérdések a megoldandó kormányzati feladatok közé „bekapcsoltassanak”. Ez természetes, mert Magyarországon el sem képzelhetjük ezt a megoldást másként, mint úgy, hogy a nemzeti követelések figyelembevételével sőt teljesítésével történjék.

Ez kétségtelen, ami abból is kitűnik, hogy az eszme felvetése óta az osztrák politikai körök felette idegesek. Nyilván ők is érzik, hogy a magyar álláspontnak győzedel-

mesen kell kikerülni, mert más-kép nincs megoldás.

Mi azonban nem törődünk az osztrákok idegességével és bosszankodásával, hanem inkább azt hangsúlyozzuk már jó eleve, hogy ha a katonai kérdések rendezése csakugyan elővétetik, ez a rendezés oly kielégítő legyen, hogy a magyar nemzet jogos aspirációi megvalósuljanak.

Különösen mi függetlenségiék nem elégedhetünk meg holmi tessék-lássék rendezéssel. Ez nem olyan kérdés, mely az opportunus szerint rendezendő. Hozzá van ehhez növe politikai becsületünk melyből nincs lealkuvás az öngyilkosság szégyene nélkül.

A jelek szerint a katonai kérdések rendezésére bizonyos hajlandóság felülről is mutatkozik. Amde tudni kellene, minő határig megy ez a hajlandóság. El vannak-e tőkélve a kettős monarchia jól felfogott

érdekében őszinte, becsületes és maradandó megoldásra, avagy csak látszólagos, de valójában lényegileg értéktelen engedményeket akarnak megadni. Nem szűkmarku kegyesség kell hogy felülről intézze a kérdés rendezésének sorsát, hanem egy ezeréves nemzet történeti jogához méltó és köteles királyi kötés.

Tudni kell tehát, hogy odafön mit akarnak. A függetlenségi párt látatlanra nem kötheti le ösmeretlen kezekhez elveit. Tudnia kell azt, hogy a felülről kinálkozó megoldás valójában jelentős lépés-e a teljes államiság, a nemzeti függetlenség magasztos célja felé. Hogyha tehát arról lesz szó, hogy a hozandó áldozatok fejében a nemzet megfelelő közjogi és nemzeti ellenértéket nyerjen, akkor a függetlenségi párt mulasztást követne el, ha a kínált államjogi rendezést el nem fogadná.

A tartózkodás azonban, — mivel

T Á R C S A.

Az új magyar Dante.

— A „Népjog” eredeti tárcája.

Talán az egész világ-irodalomban nincs egyetlen egy költő se, a kit annyiszor és annyi nyelvre lefordítottak volna, mint Dantet. Közel hatszáz éve, hogy a „Szinjáték”-ot ismerik; s e hosszú idő alatt a művelt nemzetek legjelesebbjei tisztelték meg Dantét avval, hogy szinte beteges rajongással merültek el misztikus alkotásába, keresvén az utat ahhoz a komoly, nyugalmas, de szomorú üdvösséghez, mely a „Szinjáték” minden sorát átlenget. Keresik azt az örömtől nélkül való, csöndes lelki-békét, mely minden anyagi pompát üres hivalkodássá törpít s minden földi jóról lemond egy szemernyi igazságért. Keresik, de vajmi kevesen találják meg. Mert az „Isteni Szinjáték”-nál, épen úgy, mint a művészet minden nagy alkotásánál, a lángész fölhuzta maga után a létrát, melyen a teremtés egébe hagott; s az utána vágyakozók hiába ostromolják ezt az eget, mely Dante gigászi szellemének a birodalma.

Sokszor gondolkoztam azon, mi lehet az oka annak a legyőzhetetlen varázsnak, melyet Dantének már pusztá neve is gyakorol az intellektualis emberre. Munkája nem könnyű olvasmány, sőt erősen megfekszi az agyat, farasztja az értelmet, mely idegen világban kalandozik, a hol nyugvó-helyet hiába keres. Kődős, homályos álom-látásként bontakozik ki előttünk „az igazság, a furcsa

versek fátyolából;” s a szokatlan környe et, a középkor meghaladott eszmeköre, az érzelmek világának egész egyeteme mégis lebilincsel bennünket és „keresteti” velünk a „szent költeményt”, melynek megalkotására „összefogott a föld az éggel”: a hit a tudománynyal.

A legtöbb „nagy ember” nevét is leviszi magával a sirba; vagy ha nem: a dicsősége egyre fogy és halványodik, míg végre teljesen homályba vész Dantét ellenben nem értették meg kortársai, sőt üldözték és megverették; a mi természetes is: mert hiszen a hegyet közletről nem látni meg. Hanyatott élet, hosszú szenvedések után nyomorban halt meg; rangja, méltósága nem volt, dicsőség nem övezte fejét, vagyont szerezni nem tudott, sőt kuldusbotra támaszkodva rőtta mások lépcsőjét, szükösen éldegélve a kegyelem ken éren, melynek javát lepergő könnyei adták meg. De halála után évszázadról évszázadra nőtt a dicsősége; a földből, a hová eltemették, mint új fönix kelt ki a hire s úgy nőtt és terjedt, hogy lassanként betöltötte az egész világot s ma már mi se homályosíthatja el a ragyogását.

Mi hát az a varázs és mi annak a hatásnak a titka, mely soha el nem évül, sőt egyre óriásodik? Oly kérdés, a melyre felelni nehéz, mert a génusz forrongásának elemeit, az alkotó lélek belső va udását ellesni nehéz, kivált ha oly hirtelen és váratlan kitöréssel rázza meg a világot, mint a Dante génusza. Mégis aligha tévedek, ha Dante örök dicsőségét hatalmas egyéniségének erejében keresem: jellemének ama tisztaságában, mely nem fogott rozsdát a

sors ezernyi csapása között se s ha kellett, megtört: — de hajolni nem tudott soha. Egész ember volt, a kit semmiféle földi hatalom el nem tántoríthatott ideáljától, a ki lelkéből irt, lelkét öntötte bele minden sorba s éppen ezért munkája olyan volt, mint a pálma: — belülről nőtt kifelé.

A „Szinjáték”, melyet az utókor csodálata tisztelt meg az „Isteni” jelzővel, oly ember munkája, a ki jól harcolta meg az életet és — győzött. Legyőzte önmagát, vágyait és reményeit, hogy e titáni alkotással örök emléket állítson magának s örök példát statualjon minden idők emberének a megigazulásra. Mult és jelen ölelkezik a „Szinjáték” szédületes koncepciójában; történelem és legenda, theologia és filozófia mind egyesülnek egy gigászi eszme szolgálatában, melynek célja kettős: az emberiség megjavítása, meg az erkölcsi és politikai világrend reformálása. Ezek szerint a cél, melyet Dante szolgálni akart, vallási és politikai is egyszermind: véget vetni a földi élet nyomorúságának s biztosítani a földöntúli élet boldogságát. A „Szinjáték” tehát a bünös ember megváltásának s a nemzetek politikai és erkölcsi újjászületésének kettős epepeája.

Egyetemességében, mely a léleknek nemcsak földi, hanem öröktől fogva tartó életét felöleli, az egyéni vonásnak nincs hijával a „Szinjáték.” Dante saját személyében rajzolja a bünös ember történetét, a ki az isteni kegyelemtől támogatva szakít a bünnel, bünbanatot tart s lassankint föl-emelkedik a Legfőbb Jó szemléletéig, kibén örök üdvét leli. Az emberi tudomány iskoláját követve, a költő letért a helyes utról s el-

ne feledjük, hogy Béccsel van dolgunk! — nagyon de nagyon is helyén való. Várjuk be, mit kínálnak onnan felülről, mert jó tanács a Cromwellé: „várjunk és tartsuk szárazon a puskaporunkat“.

Krónika a hétről.

A házszabályrevízió kérdésében a képviselőház pénteken kezdte meg a tanácskozásait. Előzőleg pártközi konferenciát tartottak, amelyen azonban megegyezés nem jött létre. Az értekezleten jelen voltak: a kormány részéről **W e k e r l e** Sándor miniszterelnök, gróf **A n d r á s s y** Gyula belügyminiszter, a függetlenségi és 48-as párt részéről: gróf **B a t t h y á n y** Tivadar, **U g r o n** Gábor és **H o i t s y** Pal, az alkotmánypárt részéről: gróf **T h o r o t z k a y** Miklós és gróf **E s t e r h á z y** Móric, a néppárt részéről: **B u z á t h** Ferenc és **H e n c z** Károly, a disszidensek részéről: **S z a p p a n o s** István, **L e n g y e l** Zoltán és **F a r k a s h á z y** Zsigmond. Továbbá jelen volt az értekezleten **N a g y** Emil, akinek a házszabályrevízióra vonatkozó indítványa képezte a tanácskozás és az eszmecsere anyagát.

Az értekezletet délután 4 órakor gróf **A n d r á s s y** Gyula belügyminiszter nyitotta meg. Előadta mindazokat az okokat, melyek főképp a magyarság szempontjából a házszabályok módosítását szükségessé teszik.

A disszidensek nevében **S z a p p a n o s** István terjesztette elő a proposíciókat, amelyek elfogadása esetén a disszidensek belenyugodnának a házszabályrevízióba. Erre élénk vita indult meg az eszmecsere során az obstrukció elkerülése végett a kormány hajlandó volt a következő pontok elfogadására:

1. A sürgősség kimondását nem lehet kérni a vita előtt, hanem csakis vita közben, mikor obstrukciós tünetek mutatkoznak.

2. Külön kell kérni a sürgősség kimondását, külön az ülések idejének tíz és külön a tizenhat órára való meghosszabbítását; mindannyiszor legalább 150 képviselőnek kell e kérelmet előterjesztenie, 150 képviselőnek kell a szavazásban résztvennie és kétharmad többség szükséges a megszavazásához.

3. A sürgősség kimondása esetén is megvan engedve a házszabályokhoz való föl-szólalás és a személyes ügyben való föl-szólalás, de a föl-szólalások csak egy fél órát vehetnek el az ülésre megszabott időből.

4. Az elnöki előterjesztésekre fél órával az ülésre szabott időnek letelte előtt kell rátérni. Ilyenformán az előbbi pontban jelzett lehetőséggel együtt az ülés megszabott idejéből összesen egy órát lehet elvonni a tulajdonképeni vitától.

5. Névszerinti szavazást — nem mint az eredeti terv mondja: száz — hanem nyolcvan képviselő kérhet.

6. A sürgősség kimondása esetén is lehet sürgős interpellációt előterjeszteni.

7. A mostani házszabályrevízió csak ideiglenes jellegű és csupán a költségvetés meg a választói reform tárgyalására vonatkozik, az egyéb belügyi reformokra azonban nem terjed ki.

A disszidensek egyéb követeléséhez a kormány nem járult hozzá, miért is három óra vita után az értekezlet constatálta, hogy egyöntetű megállapodás létre nem jött s így a konferencia eredménytelen maradt.

*

A szaloniki vasut kérdése az egész európai diplomáciának dolgot adott. A külföldi sajtó legjelentősebb orgánjai már is jelzik azt a nagy jelentőségű külpolitikai

eseményt, hogy a magyar-osztrák-orosz együttműködés a Balkánon megszűnt és a hatalmak új átalakulása várható, melynek célja monarchiánk és vele Németország elszigetelése. Bennünket magyarokat fontos életérdekeinkben érint e vasut, mely a keletre magyar! egyik megvalósítója lenne.

*

A legutóbb lefolyt deési választás, melyen a függetlenségi párt jelöltjével szemben az alkotmánypárti **B a r c z a y** Tamás győzött, nagy elkeseredést szült a függetlenségi pártban. Erőszakos választásról adtak hírt a jentések és a múlt rendszerből maradt terrorizmusról, mindez szóba került a pártban, ahol **H o l l ó** Lajos hosszabb, elkeseredett beszédben sorolta föl a deési választás alkalmával a függetlenségi pártot ért súlyos sérelmeket. Konstatálta, hogy ezeknek forrása az, hogy a függetlenségi párt parlamenti abszolút többsége dacára úgy a kormányban, mint a főispáni karban az alig egyharmadrésznyi alkotmánypárt a túlnyomóan részesedő osztályos fél. Ebből s épen a belügyminiszter és államtitkára 67 es voltból ered az alkotmánypárt sérd prepontenciája, felelőtlen erőszakoskodása, melynek az általános választásoknál a függetlenségi pártra nézve végzetes következményei lehetnek. **S z e n t i v á n y i** Árpád szintén kikelt a választási visszaélések ellen. **K m e t y** Károly abban látja a sérelmek orvoslását, ha a mostani 67-es helyett egy kipróbált 48-as politikus foglalja el a belügyi államtitkárságot. Gróf **Z i c h y** Vladimir bizottság kiküldését javasolta a párt sérelmének összefoglalására. **P a p p** Elek a mai koalíciós kormánypartiságban látja a bajok egyik főokát. **R á t k a y** László elégtétellel konstatálja, hogy ő mindezen sérelmeket már rég észlelte, több ízben szóvá is tette. Indítványozza, hogy a jelenlevők közül 40-en irjanak alá egy ívet s azon hívják föl a párt vezérét a sürgős intézkedésekre. **M é r e y** Lajos is hevesen kikelt a belügyi kormányzat s kivált gróf **H a d i k** János államtitkár ellen. Többek felszólalása után végre azt határozták, hogy a párt intéző-bizottsága elé a sérelmekről előterjesztést tesznek.

Szalay Károly ünneplése.

A kaposvári 48-as függetlenségi kör méltányolva boldogult Szalay Károly volt országgyűlési, vármegyei és városi képviselőnek a függetlenségi eszme megvalósítása iránt egy emberöltőn lankadatlan buzgósággal és lelkiismeretességgel teljesített munkásságát, elhatározta, hogy arcképét a kör részére megfesteti, melynek leleplezése f. hó 8-án d. u. 6 órakor történt.

A vármegye függetlenségi pártjának elnöke, gróf **S z é c h e n y i** Tivadar és **K a p o t s f y** Jenő főispán ígéretük dacára betegségük miatt nem jelenhettek meg az ünnepélyen, **K a c s k o v i t s** Lajos alispán, **N é m e t h** István polgármester, a városi tisztviselők legtöbbször, továbbá a **S z a l a y** Obetkó, **R o b o z** és **K i s f a l u d y** családok hölgy és férfi tagjain kívül a 48-as függetlenségi kör minden intelligens tagja azonban már 6 órakor megtöltötte a kör helyiségeit.

Az ünnepély szónokaként dr. **R u s a** Ernő kéretett fel, ki a következő beszédet mondotta:

Tisztelt ünneplő közönség!

Képleleplezési ünnepélyre jöttünk össze. A képen, melyet a lepel még fed, alig egy év előtt körünkben jobb hazába költözött Szalay Károlyt örökíti meg a művész esete.

tévelyedett. A jubileum évében (1300) azonban felébredt és megkísértette élete megváltoztatását. Hiába. Az út, melyen boldogságra törekedett nem volt az igazi, mert világi ut volt. S minden iparkodása, hogy elhagyja ezt az utat, megtört bűnös szenvedélyeinek erején. úgy, hogy már szinte abba is akarta hagyni erőfeszítéseit. De ekkor segítségére jött az isteni kegyelem. Sorra vette, megvizsgálta minden bűnét, bűnbánatot tartott és lerázta a földi hivalkodás minden nyűgét; fölemelkedett Istenéhez s a beléje vetett rendületlen hittel, alázatos megnyugvással fohászokodott a tulvilág után:

*„Hajóm, ha sülyed is nem pusztul el:
Csak új világba, más tengerre száll...“*

Ime, Dante, akit szintén „meggyógyított az ő hite“, így akarta átforgalmazni saját példájával nemzetét; s ez a nagy, önzetlen idealizmus avatta az olasz nemzet Bibliájává a „*Színjáték*“-ot, melyben a szép, jó és igaz parancsolatait nyilatkozatatta ki a költő. És hazudnak, nem értik meg, sőt rágalmaznak azokat, akik rá akarják fogni, hogy párt-szenvedély és egyéni gyűlölet vezette, amikor állítólagos „ellenfeleit és ellenségeit“ a Pokolba rakta, barátait és politikai elvtársait pedig a paradicsomba tette. Mert ezekből is, amazokból is felesen jutott a tulvilág három országának mindegyikébe, a szerint amint erényekkel vagy hibákkal rászolgáltak az örök kárhozatra vagy az örök boldogságra. E tekintetben mindvégig higgadt és pártatlan; midőn hálátlan hazája száműzi, nem lesz belőle új Coriolánus, hanem bolyongva is siratja, feddi és inti városát,

melynek emlékét mindenüvé magával viszi: végső lehelletéig küzd hazája szabadságáért s bár összeroskad a szenvedések nehéz keresztje alatt, azért Firenzét és Itáliát szeretni soha meg nem szűnik.

Most új fordításban jelent meg Dante örökéletű munkájának első része „*A Pokol*“. Rimetlen versekben fordította le **Z i g á n y** Árpád, az eredeti versmérték hű megtartásával, gondosan ügyelvén arra, hogy minél hűbben adja vissza Dante nagy gondolatainak őszerejét, naiv és közvetlen nyelvezetének festői szépségeit.

Emeli a könyv értékét a sok magyar-rázó jegyzet is, továbbá a kitünő életrajz és kritikai méltatás, melylyel **Z i g á n y** a kötetet még megtoldotta. A jegyzetekből látszik, hogy **Z i g á n y** föltétlen ura az egész anyagnak s nem kimélt faradságot a homályosabb értelmű sorok megmagyarázásában, míg maga az életrajz talán a legjobb azok közt, melyeket eddig magyar nyelven írtak Dantéről. A kiadó (**S c h i m k ó** Gyula, VI. Teréz-körut 46. Budapest) gyönyörűen állította ki a vastag kötetet, mely **R é v a i** és **S a l a m o n** nyomdájának fejlettségét és izlését dicséri; a könyvből kétféle kiadás készült: egy olcsóbb (4 korona), amely azonban azért ritka szép; továbbá egy drágább, finom velin-papírosra (6 korona), amely szépségre szinte páratlan a magyar könyvpiacón, A díszes és értékes kötet kapható a kiadónál, valamint az összes könyvesboltokban.

Dr. Szentirmay Géza.

Mit mondjak Szalay Károly életéről? Mit politikai pályafutásáról? Ismertük mindnyájan, miként önmagunkat, hisz élete épp úgy, mint politikai hosszu és eredményes működése nyitott könyv. Gyászos elhunytá pedig oly rövid keletű, hogy mindenkinek élénk emlékében él még az öreg kuruc és annak tevékenysége.

Avagy elmondjam a korunkbeli, vagy a nálunknál még fiatalabb nem edéknek, a kik Szalay Károly pályafutásának kezdetére nem emlékezhetnek, hanem arról csak hallomásból tudhatnak, hogy Szalay Károlynak a politikai pályán kiváló szerep jutott. Egész életét a függetlenségi eszméknek szentelte és első nagy győzelme 1869. évben volt, amikor Kossuth Lajos függetlenségi képviselőjelölt zászlóját a kaposvári választókerületben dicsőséges győzelemre segítette juttatni, mint a választás egyik legönzettebb és legtevékenyebb intézője, Somssich Pal, akkori képviselőházi elnök, nagy befolyású somogy megyei földbirtokos és kiváló kormányparti vezérferfiúval szemben. A kormánypart ismert erőszakosságával mindenképpen meg akarta bukztatni a függetlenségi eszmék atyjának zászlóját, de Szalay Károly gyújtó szavával és faradságot nem ismerő tevékenységével ellensúlyozott minden kicót és óriási többséggel vitte győzelemre Kossuth Lajos zászlóját, abban az időben, amikor még az országgyűlésben csupán csak hét függetlenségi képviselőnek jutott hely. Somogyvármegyében ugyiszólván ő volt a függetlenségi eszmék megalkótája és azoknak egész életén át buzgó munkása is maradt, úgy itthon a vármegyében, valamint 21 éven keresztül fen az országgyűlésen mint függetlenségi képviselő.

Mi, és az utánunk következő nemzedék is, méltán és bátran fordulhatunk tanácsért Szalay Károly élete gazdag tárházához, ha a reánk háramló feladatokkal szemben utmutatásra, biztatásra van szükségünk.

Mert nem vélek csalódnai, ha azt állítom, hogy fontos és nagy feladatok várnak reánk.

Habár korunk nem mindenben kedvező jelenségeiből túl sötét következtetéseket levonni talán még nincs is okunk, ámde lehetetlen, hogy a jelenségek mérlegeléséből ne győződünk meg arról, hogy itt a legfőbb ideje annak, hogy legjobb erőink latba vetésével a s éthuzas fenyegető veszélyével szembeszálljunk.

E küzdelem eredményessége mindenekelőtt elfogulatlanságot kíván. Elfogulatlanságot főként önmagunkkal szemben, nehogy az önbírálat hiánya a tisztánlátás elhomályosítására vezessen. És ezzel kapcsolatban szükségünk van a hazafiság ama fokára, a mely a polgári kötelesség parancsszavával az egyéni érdeke- és szempontok hatalmi tusáját ellensúlyozni és megfékezni képes. Nézzünk körül és látni fogjuk, hogy sokkal nagyobb a tér, mely vállvetett munkára int, semhogy attól kellene tartani, mintha minden becsületes szándéku és komoly törekvésű polgárnak e téren helye ne lenne; nézzünk körül és látni fogjuk, hogy sokkal komolyabb időket élünk, semhogy a hazának minden egyes önzetlen polgárára szüksége ne volna. Mert ép a mai nemzedék az, mely nagy feladatoknak és komoly küzdelmeknek osztályosa.

E komoly időkben lássuk be hogy az áldozatok, melyeket egyéni érdekeinkből a köznek meghozunk, nélkülözhetlen alapjai jövőnk nagyságunknak, nemzeti függetlenségünknek és önállóságunknak, a melyekért való küzdelemben Szalay Károly egy hosszu életet harcolt át.

Hulljon hát le a lepel! Álljon előttünk ama férfiú képe, kinek emlékéhez minket a kegyelet oly sok zála fűz. Haladjunk az ő nyomdokain s kövessük azt a zászlót, melyet Szalay Károly 1869-ben kibontott, melyet egész életén át halála napjáig lobogtatott s melyet a mi szerény varunk orman is az ő Geniusza tűzött fel...

Ezen magasztos, szép beszédnek

gyönyörű előadása a jelenlévőkre mély hatást gyakorolt s a közönség ismételve helyeslését fejezte ki, befejezése után pedig valamennyien siettek a szónokot üdvözölni.

A leleplezés után a család tagjai könnyes szemmel hosszabb ideig gyönyörködtek boldogult ünnepeltünk nagyon sikerült képe előtt, a társaság többi tagjai pedig a nagy tehetségű, valóban független Károly bácsi-nak 40 éven át folytatott közérdekű működésének nevezetesebb részleteiről emlékeztek meg.

Este 8 órakor társas vacsorára jöttek össze a kör tagjai, mely alkalommal dr. Kovács József tanselnök méltatta a kör elnökének, dr. Zankay Gusztávnak érdemeit, s intézkedett, hogy a tagok hozzájárulásából megfestetett arcképe a kör helyiségében ki-függesztessék, hogy elnöki tevékenységét hosszu életén át, sőt még azután is a kör-tagok méltányolják.

Zankay Gusztáv ezen kiváló kitüntetésért meghatva mondott köszönetet s ígéretet tett, hogy elnöki kötelességét s a 48 as, függetlenségi eszmék szolgálatát jövőre is tehetségéhez képest teljesíteni fogja.

Felszóllaltak még dr. Rusa Ernő, Németh István, Lencz Sándor, Kotzián Emil, dr. Rónay János, Kemény Samu stb.

A társaság igen kedélyes hangulatban éjfélig maradt együtt.

Meszlényi György.

H I R E K.

Gyermeknap.

Ebben az évben is élénk tevékenységet fejt ki az Országos Gyermekvédő liga a gyermekvédelem országos szervezése érdekében. Április hó 2. és 3-án országsszerte gyermeknapokat tartanak a nemes cél támogatására.

A belügyi kormány is hathatósan támogatja a gyermekvédelem ügyét és azt a törvényhatóságok fejeihez intézett leiratában a legmesszebbmenő támogatásban részesíteni rendelte.

Kapotsfy Jerő Somogyvármegye főispánja is szívén hordja az emberbaráti intézmény felvirágoztatását. Február hó 18-án levelet intézett dr. Rusa Ernőnéhez, mint a múlt évi április 2-án megtartott gyermeknap rendező bizottsága elnökéhez, amelyben — hivatkozva a vezetése alatt a múlt évben elért eredményre — tolmácsolta az Országos Gyermekvédő liga ama kérelmét, hogy az elnökléte alatt múlt évben megalakult permanens bizottsággal a Gyermeknap szervezését és rendezését f. é. április hó 2. és 3-án is eszközölni sziveskedjék.

A főispán egyuttal a gyermeknapok szervezésére és rendezésére nézve a következőket közölte:

A mozgalmat vezető bizottság névsora a budapesti O. Gy. L.-val volna közlendő, egyuttal azon bizottsági tag neve is, akivel a Liga a további levelezést folytathatná és akinek azon nyomtatványokat megküldheti, melyek a Gyermeknapok szervezéséhez szükségesek lesznek.

A gyermeknapot rendező bizottság — mint értesültünk — már meg is kezdte tevékenységét és biztosra vehető, hogy az idén is eredmény követendő működését.

— A kaposvári nemzeti kaszinó a múlt vasárnap tartotta meg évi közgyűlését. Nagy fontosságú kérdésben határozott a közgyűlés, mert kimondotta, hogy 3 éven belül az Eszterhazy-utca telken új palotát épített. Ezzel a rég vajudó kérdés a kaszinóhoz méltó elintézés nyert. A tagok is hozzájárultak a terv mielőbbi kiviteléhez adományaikkal. Marffy Emil tízezer koronát adományozott és a nemes példát mások is követték. Így Scholtz Gyula műszaki tanácsos, dr. Fekete Gyula,

Leipzig Antal, dr. Svastics Nándor, dr. Gulyás Ferenc, Blum Izidor, akik 200—200 korona, Kulin Sándor, Nemes Manó 100—100 korona hozzájárulást ajánlott fel. Azután megejtették a tisztujtást a következő eredménnyel: Elnök: Csorba Ede; igazgató: dr. Szaploneczay Manó; háznagy: dr. Gross Viktor (Psik Andor helyett); titkár: dr. Pete Márton; könyvtáros: Prilisauer Adolf; pénztáros: Boda József; ügyész: dr. Oszmann Aurél; választmányi tagok: Bakonyi Ferenc, dr. Csorba Ede, Chernel Gyula, Dépold Béla (dr. Wéniss Károly helyett), Dorner Zoltán, Folly József, dr. Haidekker Károly, Kulin Sándor, dr. Löwentritt Ödön, Marffy Emil, dr. Marton Gyula, Németh István, Plachner Sándor (Dani ovits János helyett), Szabó Kálmán, dr. Tevely Béla; számvizsgálók: Baló Gyula, Kótzian Emil.

— Eljegyzés. Dr. Kaprinay Kranssich Endre kaposvári kir. közjegyző-helyettes eljegyezte Hermann Katinkát, néhai Hermann Manó járásbíró özvegyének leányát.

— Lemondás. Söröss Lajos kaposvár város pénztárnoka állásáról lemondott.

— A hadmentességi díj. Felhivatnak a hadmentességi díj fizetésére köteles egyének, hogy a szokásos bejelentéseiket e hó folyamán okvetlenül megtegyék; figyelmeztetnek egyuttal, hogy ezen bejelentések elmulasztása a hadmentességi díjnak hivatalból való megállapítását s bírságotlasi eljárást vonja maga után. A bejelentések a városi tanács adóügyosztályánál teendőek meg.

— Petőfi ünnepély. A kaposvári polg. leányiskolával kapcsolatos Erzsébet ifjusági önképző és segítő egyesület a múlt vasárnap minden izében sikerült Petőfi-estélyt rendezett. A gondosan összeállított változatos műsor a következő volt: 1. Liszt. Szózat és Hymnus. Zongorán előadták: Havas Erzi és Mandl Dóra kortagok. 2. Petőfi. A toronyban delet harangoznak. Ereszkedik le a felhő. Előadta: az ifjusági énekkar; harmoniumon kísérte Vajthó Jenő polg. isk. tanár. 3. Petőfi élete, családja, jelleme, költészete, természeti képei, genre-képei, megfelelő költeményeinek méltatása- és szavalásával feltüntetve. Előadta: Tordai Grail Erzi urnő. 4. Sarasate. Op. 20 ciganydalok. Zongorán előadta: Nemes Margit kortag. 5. Hubay Jenő. Magyar ábránd. Op. 33, 34. Hegedűn előadta: Práger Ignác zenetanár; zongorán kísérte özv. Takács Lajosné urasszony. 6. Petőfi érzelmi világa, bölcsellete, szabadság- és hazaszeretete, jóságai, megfelelő költeményeinek előadásában feltüntetve. Dal Petőfiről. Szavalta: Tordai Grail Erzi urnő. 7. Liszt. Magyar rhapsodia. II. szám. Zongorán előadta: Schmideg Olga kortag. 8. Petőfi. Honfidal. Előadta: az ifjusági énekkar; harmoniumon kísérte: Vajthó Jenő polg. isk. tanár.

A nagy közönség, mely zsufolásig megtöltötte a Korona nagytermét, a műsor minden pontjának szereplőit a megérdemelt elismerés jeleivel illette. Különösen valóságos ünnepléssel halmozta el Tordai Grail Erzi urnőt, aki valóságos apostola a Petőfi-kultusznak. Előadása, szavalatai nem egyszer frenetikus tapsra ragadták a mindvégig lelkes hangulatu közönséget. A fényes sikerü ünnepély rendezéseért teljes elismerés illeti Nagyné Csorba Mária intézeti igazgatónót.

— Az országos selyemtenyésztési felügyelőség egyik szakembere f. hó 25-én este 6 órakor vetített képekkel ingyenes selyemt. előadást fog tartani a központi állami elemi iskola egyik földszinti helyiségében. Ezen előadás meg lesz ismételve f. hó 29-én szinte este 6 órakor a Petőfitcai elemi iskolában is. Hazafias cselekedetet gyakorol az, ki a selyemt. előadáson részt vesz.

— **A betegségek** elleni harcban a világ legkiválóbb orvosai egyesülnek E betegségek sorában az első helyet az Epilepszia (Nyavalyatörés) foglalja el E bajban szenvedőknek vigaszul szolgálhat azon értesülésünk, mely szerint egy magyar orvos e betegség ellen új és hatékony gyógyító módszert alkalmaz, amelyért már a külföld is méltó elismerésben részesítette. Ez orvos dr. Szabó Sándor Budapest, V., Alkotmány-u. 5.; ki készséggel nyújt felvilágosítást mindazoknak, kik gyógyító módszere segélyével e súlyos bajtól szabadulni óhajtanak

— **Pályázat.** A siketnémák kaposvári intézete I. osztályába az 1908 9-ik tanévben, tizenkét siketnéma növendék vétetik fel. Pályázhatnak első sorban Somogy, Zala, Baranya és Tolnamegyei illető-egü 7—10 éves siketnéma gyermekek. A kérvények f. évi május hó 20-ig a kaposvári siketnéma-intézet igazgatóságához küldendők be. Egyébb fölvilágosítással az intézet igazgatósága szívesen szolgál.

— **Meghívó.** A tabi casinóban 1908 február hó 25-én tartandó táncmulatságra. Belépő jegy: 2 korona. Kezdeté este fél 8 órakor. Rendezőség: Besseney Gyula, Csolosz Jenő, Iványi Frigyes, Kállai Béla, Kálmán Jenő dr., Kéz Sándor, Lévai Ernő, Mike Kálmán, Morvai Mihály, Noszlopi Vince, Österreicher Ödön, Pirovich Béla, Polatsik Géza, Rechnitzer Manó, Rejtő Jenő dr., Sáfár Elemér, Schaller Ede, Schmidt Károly, Schöber Károly, Stassik Ferenc dr., Szabó Albin, Szenteh István, Szunyog Sándor, M Vajda Elemér dr.

— **A szivarozás veszedelme.** Lorenz orvostanár egy orvosi lapban a szivarzók rossz és veszedelmes szokásait említi fel, a miknek a révén gyakran ragályos betegséget kapnak. Igen sok szivarzó mielőtt a szivar hegyét levágná vagy lecsipné, azt a rossz szokást követi, hogy azt előbb szájában megforgatja, vagyis jól benyalazza. Ezzel nemcsak a szivar hegyén levő esetleges ragályos betegség bacillusá ragad a szájához, hanem a trafikban levő szivarvágó szerszám is inficiálódik. A szivar a gyárakban gyakran beteges lók vagy férfiak kezén megy keresztül, a kik munkájuk közben a szivar hegyét ragályos betegséggel inficiált ujaikkal érintik. Ilyformán veszedelmes száj- és nyelv-, sőt tüdőbetegség terje zítésére alkalmas a szivar hegyének megnyalazása és leharapása. Még károsabb lehet a szivarnek szipka nélkül való szivása. A szivarvég vágánya szintén sok veszedelmes bajnak, ragályos betegségek lehet a kiforrása, a mitől óvakodni kell. Lorenz orvos véleménye szerint a szivarvágószékben nyomtatott plakátokkal kellene figyelmeztetni a szivarzókat az ilyen veszedelmes szokások elhagyására.

— **Milyen vallást követnek az emberek?** P. Krose, egy jezsuita atya, összeszámította, hogy melyik vallásnak mennyi a követője. Eszerint földünk összes népessége 1527 millió lelket számlál. Ezekből 1900-ban katolikus volt 244 millió 506 ezer, protestáns keresztény volt 529 millió 17 ezer, az össznépségnek 33,5 százaléka, vagyis minden száz lélekre esik 33 és fél keresztény. Mohamedán volt 202 millió 48 ezer, zsidó 11 millió 37 ezer. Az egy istenben hívők száma tehát 742 millió 120 ezer vagyis 48,7 százalék, azaz ugyszólván a fele az össznépségnek. A több istent vallók közt legnagyobb számmal vannak a Confucius követői 235 millió lélekkel ezek után következnek a Bráhmánizmus, vagyis Hinduizmus hívei 230 millió lélekkel s a Buddhizmus követői 120 millió lélekkel. Az emberiség nagyobb fele nem k keresztény.

— **Felhívás.** Az utóbbi időben ismételtén érkezett panasz a köznép sorából a rendőrségre, hogy eladott különféle holmijukér előttük ismeretlen egyének a városokban nagymennyiségben gyártott reklámbankóval

fizettek, mit károsultak nem ismervén csak később győződtek meg annak hamis voltáról, mikor a pénz gyanánt kapott reklámpapírt felváltani akarták. Felhívja ezért a rendőrfőkapitány a közönséget, hogy ha egyesek ilyen papíroknak pénzként leendő kiadásával kísérleteznek, adják az illetőt a rendőrség kezére, hogy csalás kísérlete miatt ellene az eljárás megindítható legyen. De figyelmezteti a rendőrfőkapitány a kereskedőket is, hogy az ilyen reklámpapíroknak a papírpénzekkel aonos nagyságban és alakban való kiadásától tartózkodjanak, mert ha csalás kísérlete miatt ez ügyből kifolyólag büntető eljárás indítatik, ki fog terjesztetni az eljárás azon kereskedőre is, ki a papír kiadásával a csalás kísérletének elkövetésére alkalmat szolgáltatott.

— **A tolltisztító gép az államok használatában.** Statisztikusok már rég beigazolták, hogy a szappanfogyasztás egyes államokban a kulturával áll szoros összefüggésben. A gőz és villam mai korszakában éppen így lehetne következtetni egyes államok közegészségi viszonyaira a tolltisztító gépek használatából is. Érdekesnek tartottuk a jelenleg használatban levő tolltisztító gépeket összeírni és abból megállapítani, hogy Németországban, a feltaláló hazájában ezidőszent nem kevesebb, mint 119 tolltisztító gépván használatban. Franciaország 50 tolltisztító gépével a többi államokkal szemben vezet, míg Sweiz 26, Norvégia 22, Bajorország 22, Oroszország 16, Szászország 15, és Magyarország 5 géppel rendelkezik. A városok sorában Brémában 9, Bécsben 2, Budapesten 2, Kolozsváron 1, Nagyszombatban 1 és Kaposváron 1 van felállítva. És mert a mi magyar hazánkban ezen közegészségileg megbecsülhetetlen gép a legkisebb számban, csak 4 városban van használatban, annál nagyobb érdeme Rózsa Janos vegyészeti gyáro-nak, hogy az ő modern gondolkodása lehetővé tette, hogy a mi szűkebb hazánk, Kaposvár is eme négy város között szerepel. Megelőzve ezzel több sokkal nagyobb varost és előmozdítva egyúttal a mi közegészségi viszonyaink javulását is.

K ö z g a z d a s á g.

Az új ipartörvény.

(Folytatás.)

A törvényjavaslat részletesen foglalkozik mindennel, a mi csak módosításra, revízióra szorul. Szól az iparüzési jogról, ennek általános feltételeit állapítja meg; külön emlékszik meg a képesítéshez kötött iparokról; folytatólag megemlékezik az enge-

délyhez és a telepengedélyhez kötött iparokról.

Igen fontos az a fejezet, mely a házi és vándoripar iránt rendelkezik, mert szabályozza ebben az irányban az annakelőtte oly gyakori visszásságokat.

Lényeges része a törvényjavaslatnak az iparoktatás, melyre a kereskedelmi miniszter igen nagy súlyt kíván helyezni; a kötelező oktatás mellett tervbe van véve a továbbképző tanfolyamok és iskolák létesítése, a mik úgy az ipari segédek, mint maguk az önálló kisiparosok tudásuk, képzettségük fejlesztése céljából igénybe vehetnek.

Figyelemre méltó része a javaslatnak a munkásvédelemről, a munkaviszonyról, a munkaidőről szóló fejezet, mely kellően szabályozza a gyermekek, fiatal munkások és nők, aztan külön a felnőtt munkások, a magántisztviselők, a kereskedelmi alkalmazottak munkaidejét.

Kétségkívül egyik legértékesebb része azonban a törvénytervezetnek az, a mely a munkaközvetítéssel foglalkozik. Minden község, melyben a lakosok száma a tizezret meghaladja, tartozik létesíteni munkaközvetítőt, a tizezernél kevesebb lakost számláló községek pedig létesíthetnek munkaközvetítő intézetet. Meg van határozva a községi munkaközvetítő intézetek szervezeteinek és működésének alapelvei.

Mindenesetre ezen utóbbi fejezet határozatosan fog hozzájárulni a munkanélküliség, a kivándorlás megcsappantásához; az egyes munkaközvetítők egymással összeköttetésben állván, elhelyezni lesz módjukban a munkanélkülieket, mert hát az új ipartörvény megvalósulása esetén remélhetőleg több munka is lesz ebben az országban, a munkás is, az önálló kisiparos is szabadabban lélekezhet és a hol sem a nagyipar, sem az osztrák ipar nem gáncoskodik majd a kisiparnak, ott boldogulhat a kisiparos is és még inkább boldogulhat majd a munkás is.

Vajha már elkövetkeznék az az időpont, melyben a parlament megszavazza az új törvényjavaslatot.

(Vége)

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

Tenyészbika eladás.

Birtok bérbeadás végett 1 darab 3 éves gróf Draskovits uradalmából származó tenyésztési engedélylyel ellátott kitünő magyarfajta tenyészbika eladó Gyöngyösmelléken **Kucinic Henrikné** majorjában.

Hagelman Károly

könyvnyomdájában

egy

tanuló

felvétetik.

MANHOLD KÁLMÁN

KULA.

Bácsmegyének a Telecska magaslatán fekvő Rácz György-féle Jolánföldi szőlőjtvány és kertészeti bérletén tavaszi szállításra kapható:

1. Szokványminőségű, minden alanyon fajtisztán, sima és gyökeres zöldjtvány.

2. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző, amelyeknek fajtisztaságukért kezeskedem; kívánatra névjegyzéket küldök.

3. Alma-, körte-, barack- és kajszinfak 1, 2, 3 éves ojtványok a legkiválóbb fajokban.

4. Gleditsia élősvény, valamint az élősvények királya: **Maklura Aurentiaca** élősvény, amelynek gyökerei nem sarjadzanak, tövissei igen sűrűk, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellenáll. Mélyen leszállított árban.

Szives megkeresést kér

Manhold Kálmán
nagybérő.

Szőlőoltványok

kétéves gyökérrel hiányok pótlására, telepítésre és sima oltványok, nemes vesszők ültetésre és párosításhoz legjobb fajokban, legolcsóbban.

HEGYI BOROK

kitűnő minőségben kaphatók.

SZÉKELY J. JOZSEF

Gyöngyös.

JOHNSTON aratógépeit

kizárólag a magyarországi viszonyoknak megfelelőleg készítve egyszerű és tökéletes kivitelben, olcsó árban szállítjuk.

Bächer Rudolf és Melichár Ferenc,

a Johnstone Harvester Co. Batavia

Magyarországi kizárólagos képviselői

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Árajánlattal készséggel szolgálnak.

NAGY LAJOS

SZIJGYÁRTÓ, NYERGES ÉS BÖRÖNDÖS

KAPOSVÁR, Erzsébet-ut 12. szám. (Piac-tér.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani elsőrendű

szijgyártó, nyerges és bőröndös

üzletemet, melyet helyben, **Erzsébet-ut 12. szám** alatt (piac-tér) nyitottam és a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően rendeztem be.

Raktáron tartok **kocsizó, lovagló és istálló felszereléseket**, ugyszintén **bőrönd, vadászati és bőr-díszmű árukat**.

Megrendeléseket és javításokat pontosan készítek.

MORGOS JÓZSEF

polgári, papi és egyenruha-szabó, Somogyvármegye szállítója
Kaposvár, Fő-utca 8. (A vármegyeház mellett.)

Alapított 1880.

Alapított 1880.

Saját műhelyemben legfinomabb honi és külföldi szövetekből mérték után készített

nyári, őszi, téli és tavaszi öltözeteket, papi öltözeteket, egyenruhákat, felöltöket, alkalmi ruhákat

és minden e szakmába vágó ruhákat ajánlok a nagyérdemű közönség figyelmébe. — Huszonhét év óta fennálló üzletem jó hírneve kezeskedik a szolid kiszolgálásról, melyet ezután is kiérdemelni lesz főtörekvésem.

Szives támogatásukat továbbra is kérve

kiváló tisztelettel

MORGOS JÓZSEF

polgári, papi és egyenruha-szabó
Kaposvár, Fő-utca 8.

Szőlőoltványok.

Fajtiszta Ripária-Portális alanyon oltott elsőrendű dűsgyökérzetű, teljes felelőség mellett szállítok — következő fajokban:

Borfajok: Erdei, Olasz-Rizling, Kövidinka, Nemes kadarka, Furmint, Slankamenka, Burgund, Oporto, Mézész-fehér, Karbenet, Sárfehér, Ezerjő, Mirkovácsi, Muskotály.

Csemegefajk: fehér és piros Chasselas, Passatuti.

1000 drb sima zöldoltvány	80 kor:
1000 „ gyökeres I. oszt. 2 éves	180 „
1000 „ „ II. oszt.	140 „
1000 „ sima Ripária-Portális I. oszt.	16 „
1000 „ „ II. oszt.	9 „
1000 „ gyökeres I. oszt.	30 „
1000 „ „ II. oszt.	18 „
1000 „ fásoltvány I. oszt.	200 „
1000 „ „ II. oszt.	140 „

Tavaszi szállításra is elfogadok már most rendelést. Előlegül az ár egynegyed részét beküldeni sziveskedjék.

Bort a legjobb minőségben napi ár szerint szállítok.

Tisztelettel

Sárkány József
GYÖNGYÖS, (Hevesm.)

:: Országos jubileumi :: zarándoklat Lourdesbe,

Öméltósága főtisztelendő **Prohászka Ottokár** dr. székesfehérvári püspök ur védnöksége és főtisztelendő dr. **Giesswein Sándor** apátkanonok orsz. képviselő stb. lelkivezérlete mellett.

Indulás 1908. március hó 16-án.

A) utirány: Budapest-Velence-Milanó Nizza-Lourdes és vissza ugyanazon a vonalon.

Részvételi árak: I. oszt. 500 kor., II. oszt. 395 kor., III. oszt. 205 kor., amely összegben az ellátás is bennfoglaltatik.

B) utirány: Ugymint fent Lourdesig, vissza Genua-Róma-Loretó-Fiume Budapest.

Részvételi árak: I. oszt. 560 kor., II. oszt. 450 kor., III. oszt. 250 kor., (teljes szállodai ellátással együtt.)

Részletes programok kaphatók.

Magyar Utazási Vállalat R. T.
menetjegyirodájában

Budapest, IV., Eskü-ut 3. és Erzsébet-körut 12.

Cimbalmot

ne vegyen, míg

Reményi Mihály

a magy. kir. zeneakadémia házi hangszerkészítőjéről árjegyzéket nem hozatott **Budapestről, Király-u. 57.**

Minden hangszeréről árjegyzék külön kérendő.

Tévedés,

ha valaki azt mondja, hogy jobb kávét — vagy pedig olcsóbban tud kávét szállítani, mint

Fratelli Deisinger

fiumei cég

BUDAPESTEN

a királyi bérpalotában.

PÉNZKÖLCSÖN!

20.000.000 korona áll rendelkezésre 1600 koronán felüli törzsfizetéssel bíró **köztisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak** csak kötelezvényre **Váltó nem kell!** — Megkeresésnél közlendő: életkor, törzsfizetés és szolgálati idő.

Jelzálogkölcson:

földekre, és jó helyen fekvő, értékes bérházakra, 4 százalékos 10—60 évig terjedő törlesztésre. — Jutalék utólag. Válaszbélyeg.

Országos Hitel- és Kölcsönszerző Vállalat
BUDAPEST,
VI. ker, Izabella-utca 67. szám.
Telefon: 101—28.

RÓZSA JÁNOS

vegyészeti ruhatisztító, plissirozó ágytolltisztító és gőzműfestő intézete
Kaposvárott, Fő-utca 31. sz.

SAJÁT HÁZÁBAN.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt

plissirozó, guvrirozó, vegyészeti
ruhatisztító és gőzműfestő gyárát,
mely legújabban

ágytolltisztító géppel

bővített ki. — Ezen közegészségi és tisztasági szempontból felette megbecsülhetetlen eljárást melegen ajánljuk háziasszonyok, intézetek és kórházak figyelmébe.

Tisztítás folytán a toll 100%-al növekedik.
Előzetes bejelentés után a toll tisztítása meg is várható.

Iroda áthelyezés!

GOLDBERGER A. V.

cég tisztelettel értesíti m. t. ügyfeleit, hogy **35 év óta fenálló**

hirdetési irodáját

(jelenleg Budapest, IV., Váci-u 20. sz.)

1907. november 10-én

saját házába

Budapest, IV., Molnár-utca 38. sz.

helyezi át.

Hirdetések felvétele a világ összes LAPJAI és NAPTÁRAI részére.